

ФРАНЦУЗЬКИЙ ІМПЕРАТОР НАПОЛЕОН БОНАПАРТ

ПІДГОТУВАВ СЛУПКО В.

МОЛОДІСТЬ НАПОЛЕОНА

Наполеон Бонапарт походив з небагатої корсиканської дворянської родини Шарля та Летиції Буонапарте (всього в сім'ї було п'ять синів і три доньки).

Коли Людовік XVI надав дітям зі збіднілих дворянських сімей право безкоштовно здобувати освіту, цим скористалися і корсиканці, зокрема декілька синів і дочок Шарля, включно з Наполеоном. 1779 року після декількох місяців вдосконалення своєї французької мови в коледжі Отена, Наполеон вступив до військової академії в Брієнні.

ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА НАПОЛЕОНА

Висміюваний товаришами по навчанню за провінціалізм і незграбність, найбільшій навіть серед учнів, що не були аристократами, він активно сповідував ідеї корсиканського патріотизму. 1784 року Наполеона перевели в паризьку Військову школу. Бонапарт виявив себе посереднім учнем, закінчивши школу сорок другим із 58 учнів.

1785 року після здобуття звання молодшого лейтенанта артилерії Наполеона було направлено у Валанс на південь Франції.

У вересні 1793 року Бонапарта було призначено начальником артилерії в армію, що облягала зайнятий англійцями Тулон. Тулон було взято, а сам Наполеон отримав звання бригадного генерала за внесок у підсумковий успіх облоги. На той час Наполеону було 24 роки.

ІТАЛІЙСЬКА КАМПАНІЯ

У 1796–1797 роках Бонапарт командував французькою армією, що розгромила сардинські та австрійські війська в Італії. В Італійській кампанії Наполеон зажив слави полководця. В численних битвах він нещадно знищував суперників. Особливо відзначився у битвах при Лоді, Кастильйоні, Арколі, Ріволі. Під час бою при Ріволі він перевів битву у штикову атаку, штурмуючи австрійські укріплення, що мали більше війська й артилерії. Під час штикової атаки австрійські війська зазнали розгрому. Біля Арколі Наполеон розбив 5 австрійських дивізій, з яких одна склала зброю без бою.

ЗАХОПЛЕННЯ ВЛАДИ І СТВОРЕННЯ КОНСУЛАТУ

Після повернення з Єгипту до Франції (серпень 1799), Наполеон, за підтримки промислової буржуазії, здійснив 10-11 листопада 1799 (18 брюмера VIII року) державний переворот, який встановив режим консульства. Після перевороту 18 брюмера єдину владу у Франції представляв тимчасовий уряд, що складався з трьох консулів (Бонапарт, Сієс, Роже-Дюко).

З 18 травня 1804 — імператор Франції. У внутрішній політиці проводив заходи спрямовані на зміцнення французької держави. Ліквідувавши самоуправління, запровадив систему префектів, мерів та їх підлеглих, які призначалися "зверху". В економічній політиці сприяв розвитку промисловості та торгівлі.

ПЛАНИ ЩОДО СВІТОВОГО ПАНУВАННЯ

В зовнішній політиці Наполеон прагнув забезпечити військово-політичну і економічну гегемонію Франції в Європі, здобути перемогу в боротьбі з Великобританією за світове торговельне і колоніальне панування. В ході війн з антифранцузькими коаліціями держав (в різні періоди в коаліціях брали участь Австрія, Великобританія, Пруссія, Росія, Швеція) французька армія під командуванням Наполеона здобула перемоги під Маренго (1800), Аустерліцем (1805), Єною (1806), Ваграмом (1809), внаслідок яких територія наполеонівської імперії охоплювала фактично всю Західну і Центральну Європу.

Наполеон планував, прийшовши до Росії розгромити 1-шу і 2-гу Західні армії. Також поодинці він планував продиктувати умови миру для імператорського двору в Санкт-Петербурзі. Потім йшло розтрощення великої Британії, — після цього Наполеон отримував справжнє світове панування.

НАПОЛЕОН І УКРАЇНА

У військово-політичних планах Наполеона певне місце займала Україна. Наполеон звернув увагу на українську проблему, продовжуючи традиційну французьку політику, в межах якої було встановлено таємні контакти з К. Розумовським та лунали виступи 1795 року в Конвенті на захист прав козацької нації[Джерело?]. Політичні плани французького імператора щодо України в період підготовки російської кампанії 1811–1812 рр. передбачали відокремлення українських земель від Росії й поділ їх на три частини: Правобережна Україна відходила до Великого Герцогства Варшавського (без Волині, яка була обіцяна Австрії за воєнну допомогу у війні проти Росії), у Лівобережній і Південній Україні планувалося створити дві держави, т. зв. «наполеоніди» під протекторатом Франції (план був розроблений графами А.-М. Бланом де ля Нольтом д'Отерівом і Г. М. де Монгейяром).

КІНЕЦЬ ІМПЕРІЇ І НАПОЛЕОНУ

Під час воєнної кампанії 1813–1814 армія Наполеона завдала кілька поразок військам Шостої антинаполеонівської коаліції (Австрія, Англія, Пруссія, Росія, Швеція), однак у вирішальній Лейпцизькій битві (яку також називають «битвою народів») 1813 наполеонівські війська були розбиті. Після вступу союзницьких військ у квітні 1814 у Париж, Наполеон 6 квітня зрікся престолу. Переможці зберегли йому титул імператора і передали в управління острів Ельба.

В 1815 зробив спробу повернути владу (Сто днів), але, зазнавши поразки в битві під Ватерлоо (18.06.1815), Наполеон вдруге зрікся престолу (22.06.1815). Був засланий на острів Святої Єлени, де і помер. Його планував викрасти з острова французький генерал Франсуа Лаллеман. Існує думка[2], що Наполеон міг бути повільно отруєний миш'яком. У групі охорони Наполеона на острові Святої Єлени Росію представляв генерал де Бальмен, дядько приятеля Тараса Шевченка — Якова де Бальмена. У 1840 прах Наполеона перевезено до Парижа. Імператора поховано в Домі Інвалідів у Парижі.